

Spoorbloem voor dag-, maar vooral nachtvlinders

Als er een vlinderplanten top 10 voor nachtvlinders zou zijn, dan staat de spoorbloem (*Centranthus*) er zeker in. Het is een plant die 's avonds meer gaat geuren en dat lokt nachtvlinders.

Tekst en foto's:
Welmoed Huisman
robinia-tuin.nl

Het loont de moeite om eens in de avond bij deze plant te gaan zitten en te kijken wat er zoal op afkomt. Mocht je daar geen zin in hebben, dan heb je bij klaarlichte dag een kleine kans om een overdag vliegende nachtvlinder, de kolibrievlinder, te zien op je spoorbloem. Met het warmere klimaat komt deze vlinder steeds meer in ons land voor.

Er komen ook wel dagvlinders op *Centranthus* af. Naast atalanta lusten ook witjes, distelvlinder en kleine vos wel wat nectar. Net als deze vlinders kunnen de nachtvlinders spoorbloem of rode valeriaan, de andere Nederlandse naam, bestuiven. En dat is fijn, want de spoorbloem is een kortlevende vaste plant die zich door de bestuiving kan vermenigvuldigen met allemaal kleine zaailingen. Die krijgen al snel een mooi formaat, en als de zaailingen niet op de juiste plek opduiken, dan kun je ze altijd uittrekken of verplanten.

Rode valeriaan houdt, in tegenstelling tot de inheemse echte valeriaan, van een droge grond. Hij staat het liefst op een zonnige warme plek, maar halfschaduw wordt ook verdragen. Hij heeft graag kalkrijke grond, maar de foto met atalanta is op zure grond genomen. Wel vlak naast bestrating, iets wat wellicht een stenig kalkrijk milieu nabootst.

Combineren

Centranthus ruber heeft rozerode bloemen die goed combineren met andere kleuren. Het blad blijft in

zachte winters groen. De hoogte van de spoorbloem is ongeveer 60 cm, maar ze valt aan de voorzijde wel wat om, waardoor ze daar lager is.

Van de rode valeriaan heb je ook een witte variant. Als je ze allebei plant, gaan ze kruisen en krijg je allerlei lichtroze tinten. Leuk om eens uit te proberen wat dat oplevert.

De originele kleur combineert goed met vele kleuren. Voor meer dagvlinders in je tuin kun je aan een combinatie denken met dropplant (*Agastache*), kattenkruid (*Nepeta*) of marjolein (*Origanum*) met vetkruid (*Sedum*).

Drie inheemse planten

Wil je meer nachtvlinders naar je tuin lokken? Plant dan soorten die 's avonds meer geuren, zoals *Phlox*, zeepkruid (*Saponaria*), tabaksplant (*Nicotiana tabacum*), teunisbloem (*Oenothera*) of damastbloem (*Hesperis*). Teunisbloem en zeepkruid kunnen wel wat woekeren. Teunisbloem zaait zich uit, maar de zaailingen zijn makkelijk uit de grond te trekken. Zeepkruid spreidt zich uit en zaait zich soms ook uit. Met een spade kun je het teveel afsteken, maar als je niet van tuinwerk houdt, kun je deze plant beter overslaan.

Ook dagkoekoeksbloem (*Silene dioica*) is een goede plant die nachtvlinders zoals silene-uilen lokt. Hij kan zich ook uitzaaien, maar is redelijk goed in de hand te houden. Deze plant bloeit lekker lang en dat doet hij het liefst in de halfschaduw. Zorg dan wel dat de plant tussen 11 en 19 uur een paar uur in de zon staat, zodat ook dagvlinders als de citroenvlinder of het oranjepipje erop afkomen.

Het belang van deze drie planten is dat het inheemse planten zijn, die belangrijk zijn voor vele bestuivende insecten waar wij als mens ook weer afhankelijk van zijn. Dus het is zeker de moeite waard om eens de dagkoekoeksbloem of de teunisbloem uit te proberen in je tuin. Inheemse planten zijn bij steeds meer kwekerijen en ook via internet te koop. Soms komen ze ook gewoon aanwaaien en is het een kwestie van selectief wieden. Vooral de teunisbloem en de niet-inheemse damastbloem (ook wel nachtvioelier genoemd) kunnen je tuin op deze wijze bezoeken. Bij mij is ook de witte variant van *Centranthus* spontaan opgekomen.

Memo de Vries

Zoekplaatje. Zie je het kleine groene bolletje midden op de foto? Dat is een eitje van een kolibrievlinder, een dagactieve nachtvlinder.

Atalanta drinkt van *Centranthus ruber*.

Nachtvlinders drinken niet alleen van de nectar, maar zetten ook hun eitjes op de plant af om zo hun nageslacht een heerlijke dis voor te schotelen. Soms wordt geadviseerd om na de bloei de bloemen af te knippen voor nog meer vlinderbezoek, maar je loopt dan het risico de rupsjes eruit te knippen. En dat zou jammer zijn. Wil je toch graag de bloei verlengen, knip dan de helft af en leg het snoeisel een paar dagen naast de plant. Zo kunnen de rupsjes een goed heenkomen

zoeken. Hetzelfde geldt voor de dagkoekoeksbloem: snoeien doet bloeien, maar denk aan de rupsen!

Geraadpleegde literatuur

- Crafer, Tim. Foodplant list for the Caterpillars of Britain's Butterflies and Larger Moths. Atropos 2005.
- Stevens, Martin. Tuinieren met wilde planten. Noordboek Natuur 2020.
- www.directplant.nl/tuintips/nachtvlinders-lokken

Mogelijke combinaties	
<i>Centranthus ruber</i> (φΔΔF)	
<i>Buddleja</i> 'Blue Chip' (vlinderstruik, paarsblauwe bloem, h120, bl 7-9)	φφΔF
<i>Aster novi-belgii</i> 'Royal Ruby' of 'Anneke' (herfstaster, roze bloem, h50, bl 8-10)	φΔF
<i>Pennisetum alopecuroides</i> 'Hameln' (lampepoetsersgras, violetbruine bloeiaren, h60, bl 7-9)	
<i>Nepeta faassenii</i> 'Superba' (kattenkruid, lilapaarse bloei, h35, bl 6-9)	φΔF
<i>Centranthus ruber</i> (φΔΔF)	
<i>Origanum</i> 'Rosenkuppel' (oregano, purperroze bloei, h50, bl 7-9)	φΔΔF
<i>Allium sphaerocephalon</i> (trommelstokje, purper bloemhoofden, h70, bl 6-8)	φΔF
<i>Echinacea purpurea</i> (zonnehoed, roze bloem, h90, bl 7-9)	φΔF
<i>Sedum spectabile</i> (vetkruid, rozerode schermbloem, h40, bl 8-10)	φΔF
<i>Centranthus ruber</i> (φΔΔF)	
<i>Phlox paniculata</i> 'Hesperis' (flox, paarse bloem, h120, bl 7-9)	φΔF
<i>Aster frikartii</i> 'Mönch' (herfstaster, lila-paarse bloem, h70, bl 8-10)	φΔF
<i>Scabiosa columbaria</i> 'Butterfly Blue' (duifkruid, blauwpaarse bloem, h30, bl 6-10)	φΔF
<i>Centranthus ruber</i> (φΔΔF)	
<i>Silene dioica</i> (dagkoekoeksbloem, roze bloemen, h80, bl 5-9)	φΔΔF
<i>Hesperis matronalis</i> 'alba' (damastbloem, witte bloem, h70, bl 5-6)	φφΔF
<i>Saponaria officinalis</i> (zeepkruid, h60, bl 7-10)	φΔΔF
<i>Verbena bonariensis</i> (ijzerhard, paarse bloemschermjes op lange stelen, h140, bl 7-9)	φΔF
Symbolen:	
φ = waardplant dagvlinder	Δ = waardplant nachtvlinder
φ = nectarplant dagvlinder	Δ = nectarplant nachtvlinder
F = nectarplant zweefvliegen/bijen/etc. = potentiële prooien voor libellen	
h80 = plant is 80 cm hoog	
bl 7-9 = plant bloeit van maand 7 tot in maand 9 (juli tot in september)	